

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectura super quinque libros Decretalium

Nicolaus <de Tudeschis>

[Basel], 1480-81

De testibus cogendis

[urn:nbn:de:bsz:31-315909](#)

vbi tam in accusatore q̄ i teste distinguitur an accusa-
tu s̄ sit bone fame an male. Sol. glo. dicit tex. istū itel
gēndū sc̄m distinctōem illoꝝ capituloꝝ. Et hāc solu-
tionē vident̄ b̄ sequi Jo. an. Iunn. et abb. qui dicunt q̄
pp̄ter b̄ tex. iste dicit forsitan. q̄si dicat q̄ indistincte nō
admittit. Sz̄ p̄t dari alia solutio q̄ illa iura pcedunt
q̄n p̄stat d̄ criminie p̄tra testes. b̄ vero q̄n m̄ ē accusat⁹
et b̄ forte voluit ista gl. dū postea dicit q̄ l̄ iste accusat⁹
nibilomin⁹ remanet i statu suo q̄si adhuc non p̄stet q̄
sit criminiosus. sic em̄ admittit i cīnīl̄ ita etiā i crīmīnīl̄
siliter excepto i odiū criminis. et b̄ plus placet cū tex.
iste loq̄nt̄ indistincte. q̄ aut̄ sunt criminia pcepta vide i
spe. si ti. de accu. i fi. vbi enumerat crīmē lese maiestatis
v. q. i. quisq; de heret. vergētis. Itē crīmē heret. d.c.
vergētis. et in. c. i fidei funore. e. ni. li. vi. Itē crīmē simo-
nie. d.c.p̄ m̄as. et filia. dic vt ibi Ultimo gl. querit
qd si accusat⁹ p̄detinat⁹ appellavit an admittat i teste
dicit vt in ei quā nōb̄s ad siles q̄stionēs. et vide qđ in
fili nō. glo. in. c. sepe. de appel. Ex gl. appono nam
cōtra tex. ex hoc. c. daf̄ in materia malignandi. facile em̄
erit accusatio vel timenti accusari substrahere aduersa-
rio testes qbus timent p̄uinc̄ faciendo sc̄z eos accusari
vel p̄us accusando. et sic ap̄pitur via malicijs contra. c.
q̄nto. j. d. diuor. Sol. Jo. an. q̄ hec malicia nō ē p̄sa
mēda et vbi de ea esset p̄sumptio posset p̄uideti sc̄m
decretalē frequēs. de refi. spo. li. vi. s. p̄figendo termi-
nū. j. quē p̄bet accusatio vel dictū testis recipi refuta-
ta fide ip̄is in eventū finite accusatōis. ad b̄. e. co. ex-
pte. Et nō h̄c intellexū. nā vt. s. dixi nō ēt malū in
distincte b̄ obflare nec iste tex. p̄tradidit itēligēdo vt
s. in nobilib⁹ dixi. et facit qđ ip̄e Jo. an. nō. in. d. c.
om̄potens. vbi dicit q̄ p̄dente accusatōe q̄s p̄t dīḡ
p̄fimmatiō d̄z dīfēni ne in fraudē p̄caetur accusatō.

Ultimo querit an dispositio huius. c. habeat locum in inquisito et denunciato. Iun. et hosti. qd sic Jo. an. factum in inquisitione cu[m] illa non fiat super veritate criminis nisi procedat infamia de acci. qd liter. merito tanquam infamia repellere i[n] crimi ali. Et in denuntiatione videtur distinguendu[m] secundu[m] cu[m] an denuntiatio sit euangelica. an in diocesis. an canonica. an regularis. Et si est in diocesis an denunciat[ur] sit infamia. an ne. et sic eis bis verbis transit Jo. an. qd velit dicere qd nimirum repellere denuntiationem nullu[m] in in diocesis dummodo sit nota infamia. et cu[m] h[ab]et dicto transit do. an. Et no[n] video qd liter. fundetur in cu[m]. na[m] id p[ro] omnia estet i[n] alijs denuntiatib[us]. si denunciatur estet infamis infamia iuris vel facti p[er] rotem quam s. dixi i[n] inquisito. Itē negari non p[otest] quin p[er]tra denuntiatiū inchoato. p[ro]cessu oris[us] suspicio et que[nt] opinio ipsius. d. c. omnipotens. t. lxxxi. d. tantis danid. sic ergo interim non p[ro]monet ut in iuribus p[ar]alle. ita nec ad testimonium in criminali admitti d[icitur] cu[m] isti parisi centur et hic nec debemus babere respectu[m] qd agat ad penitentiam.

tentia in denunciatione quod repulsio non sit propter penam
futuram sed propter presumptum male vitium que non ini-
nus oritur contra denunciatiū quoniam alia accusatiū quin
uno si recte velimus considerare maior presumptio oritur
alii contra denunciatiū quod denunciās presumunt moueri ex so-
la caritate, cū nō agat ad penam. Et accusans mouetur
quoniam malo zelo, vii accusatio appellat genus illanda
bilis intentionis, q. q. q. si quis ep̄s Oct. Bone
dict. Ora pro nobis fuit et summa letare nos vix

De testibus cogendis.

Quia officium testium quod publicum est ad illud iterum
transiti coguntur, ideo post tractatum de testibus recte sic conti-
nuat Jo. an. Nam tu ex hac continuatione quod officium te-
stium est quod publicum, sed vide latius per Jam. in. c. nihil. de
elec. vobis dicit quod officium testis in se est publicum, ad B. l. i.
ff. de testibus. sed testis non fert testimonium tanquam habet
officium publicum. hinc est quod per exceptionem crimi-
nis repellitur nec potest tolleratio licet in aliis offi-
cij publicis. s. ti. p. testimonium. et quod non. Inno.
in. c. scilicetatus. de recipi. Ego primo sic. Cuius est
quod testibus sed quod possit dubitan utrum ad testificandum pos-
sunt repelliri merito subditur ista ergo recte. Idem ab.

Ausam *Casus in can
sa matrimonia
li cogendi sunt testes ferre testi
monium. ita cōter summāt. sed
nō placet inquantū ponit spe
cialitatē in matrimonio. qd sic
loqui videt iurta i alia materia*

ciuili. idem generali summo sic. Intra ciuili monendi et inducendi sunt testes ad testificandum et si se subtrahat odio gra et appelluntur. In prima pte ponit cause remissionei. in scda. prudet pte. ibi ideoqz. Nam primo ibi monetas et inducas qd p hec verba non designat p alio appellatio. qz in h. mandat appellari induci non pot videt de b qd no. in. c. q. de spon. Nam scdo qd etiam in causa matrimoniali non dicitur testes a principio appellere seu protra eos suam fulminare f prius monete et inducere. quod puto verum nisi necessarium sit illos testimonios. qz aliter probari non pot. vel nisi index sit remotus a partibus tunc enim qz defacili non potest iudicium iudicis generis poterit index a principio picipere et sub pditione censuram ecclesiasticam fulmina re. et sic iudicio meo intelligi pt. c. 3. pxi. Nam tercio iudicem posse remittere. testium receptorem etiam in causa matrimoniali. et nota qd talis remissarius potest non cuius appellari. et dicit Jo. an. qd iste quandoqz vocatur executor. quandoqz auditor vel cognitor. quez potest index quilibet ad certum articulum deputare. de offi. dele. super questionum. §. i. t. 4. verum. Ego vero qd qui index prius examinat capitula et interrogatoria

Et dicitur super apocalypsin A
etiam secundum ap[osto]lum matthei 2

John Brainerd Taylor, Jr. 1882

De testi.cogen.

z postmodum mittit notarii vel alium ad examinandum
testes. iste sic missus potest dici nuntius. sic appellat
qui mittit ad ipsos testes. z quicquid nullum habet iurisdictioem
sed nudum ministerium. iuxta nonum. in de. vna. de offi. de
le. z videlicet tex. in. c. q. de iudi. li. vi. z sic loquitur ut p. t.
ibi quem ad hanc miserint testem. quicquid primitus index simpliciter
recepit deum testium et tunc ille non propter illam appellatur nun
cias sed index seu cognitor. ut in de. iudices. de offi. de
le. cu ibi non. Oppo. videtur enim quod non erat opus scribere
ordinario ut predictarum testes producendos coram dele
gato pape. quod ipse poterat cu libi omnia videlicet esse remissa sine quibusdam modo expediri non posset. de offi. de le. c. p. t. e. t. c. p. r. d. t. a. glo. i. fate
tur quod delegat hanc posset et certe docet post eiusdem scriptum
fuit ordinario. quod forte plus timebat in loco. quod placet
similiter cu mandatur ordinario ut exequas funerarias dele
gati apostolicum et ipse quod se exequi non posset. de offi.
dele. in litteris. c. significasti. t. c. querenti. glo. i.
querit quod testes predicti sunt regulariter quod non possunt
latur de suo facere beneficium. p. q. iij. p. carie. R. d. id est quod
duplici est capite. Primum. propter bonum publicum ne ve
ritas occulatur et malus ut bonus extimescat. facit licet
glo. non allegat. l. cum quod nocet. ff. de iniur. t. c. ut fa
me. de sen. ex. Secundo quod tacere veritatem est peccatum
mortale. p. q. iij. quisquis. Contra hanc oppositionem. duplicit
ter. Vide enim primo hanc fore falsum. s. quod tacere veritatem
sit peccatum mortale. Nam Christus interrogatus a pilato
quod est veritas. non respondit. ut habet in euangelio. glo. in
d. c. quisquis. dicit quod primum dictum predictum curia. producit
in teste. alias hanc potest et dicit quod quisquis tacere veritatem. ut in
c. p. m. t. c. ne quis. xxij. q. iij. et ut habet in p. trario
Si enim quisqueritur ad mortem non tenet respondere. ut in
iuribus pal. et l. do. an. hic instet ego breviter dico per
archidi. et beatum tho. ut non. in. s. ite quod dicitur. xxij. q.
iij. quod in casibus in quibus index potest vide interrogare non
respondendo sed negando vel zelando veritatem quis mor
taliter peccat quod debet quis obediens suo superiori in spe
et tantibus ad officium suum. de ma. et obe. c. iij. t. c. qui
resistit. p. q. iij. secundus vero ubi interrogatur non spectantibus
ad officium suum. Et per hanc solvitur questione nobilis an
peccet accusatus si timet perennari negat veritatem. et
plus est quod sic per predictam rationem. ita in simili condic
dit bar. in. l. relegatur. ff. de iteradic. et reple. dicit enim quod co
demnat iuridice ad mortem peccat fugiendo carcere
secus dicit vero carcer esset violentus et iniuriosus. ad
hanc quod le. et non. in de. pastoralis. in glo. in verbo per vio
lentiam. Id est puto scilicet quod peccat mortaliter quemque potest
proximo predisse et non vult negando veritatem. ar. c. l. de
sal. Nam quisque tenet diligere proximum sicut seipsum
de pe. di. iij. proximos. id est dicit si quis falso deponit contra
seipsum. ut est nobilis rex. in. c. si non l. xxij. q. v. per quod
arguit contra istos qui timore tormentorum persistunt contra

Se. Seco opp. ad idem, nō multi sunt a iure ciuilis pri
uilegiati a ferendo testimonio, ut habetur, iiiij. q. iij. s.
item lege iustia iudicioz, et nō, in. c. si qui testium, s. t.
px. qd non esset si esset peccatum nō testificari, cū nulla
lex vel privilegium seu princeps excusare p̄t a peccato,
ut in. c. h. de p̄scrip. et in. c. iulianus. t. c. si dñs. xi. q.
. iij. imo nec p̄teuti pietatis excusatur qd a peccato
ut in. c. sup eo. de vſu. Soluit nobiliter hosti. qd p̄uale
gū pdictum non excusat ex toto s̄ tunc solū cū alij te
lles haberit p̄nt. vii dicit qd iter privilegiatos t̄ nō pa
uilegiatos hec differētia notari p̄t, ut non privilegiati
cogantur etiā si p̄ alios fides fieri possit ex quo moni
ti testificari recusant. Privilegiati vero non cogantur nisi
vbi p̄ alios veritas habent non p̄t, quo cān. pcedit qd
dī de peccato. Nō bñ hāc solutōem qd p̄ eam habes
limitata iura que dicunt solū parentes t̄ similes non
spelli. debent enī intelligi qd p̄ alios veritas habent
p̄t. Seco nō qd nō privilegiati p̄nt spelli l̄z veritas ali
ter h̄i possit, et de h̄ vide in glo. se. alias enī nullū est
privilegii istoz privilegiator. ptra. c. statuēdū in fi. ij. q.
vi. t. c. quanqz. xiiij. q. ii. vbi dī qd clericū non debent
ad testimonio vocari nisi in alioz defecum. Glo. ij
querit hic dī testes spelleidos qd grā vel timore se
subtrahunt, et idem in. c. super co. s. e. quomodo p̄babitur
qd taliter se subtrahat. R̄ider nobiliter qd coipso qd re
quisiti nolit ferre testimoniu p̄sumitur contra eos nisi
p̄staret qd per alios veritas habent et p̄probari posset.
Vdondera enī bñ hanc glo. dicit enī duo. IJdimo qd
p̄sumitur ptra testem coipso qd testificari recusal. Ides
nō. glo. in. c. sup eo. t. c. ceterz. t. c. dilector. i. co. Jo.
an. post Jnn. et hosti. dicit b̄ procedere i ciuilibus in
quibz peccatum ē tacere veritatem. et b̄ vez scdm eū nisi
hanc p̄sumptōem didat alia. vputa qd religiosus est
qui nō in damnum p̄ximū s̄ obtentu religionis iurare
renuit. ar. s. t. i. nup. et i. de iure iurā. et si p̄p. in fi. yd
subest alia sumis̄ cā Jn. criminibz vero et alijs i qui
bue non ē peccatum veritate zelare nō ē p̄sumendū fm
eū qd is qui testificari renuit maliciose se subtrahat et
ideo nō ē cogēdus nisi manifeste appareat de malitia
i. co. p̄uenit. ii. Nō b̄ et videtur iudicio meo hoc
ultimo probari. i. e. sup eo. in v. p̄stiterit. et dicā latr
in. c. dilector. i. co. vbi expediam hāc māz. et b̄ pcedit
vbi veritas aliter haberit p̄t. Si aut̄ aliter haberit non
p̄t tunc dicit Jo. an. post Jnn. p̄ dictam decre. pue
nit. ii. qd in criminibz et in causis i gbus alias testes
non cogintur nec cogentur etiam si se nō subtrahant
gratia odio vel timore. Idē hosti. nam scdm enim vi
demus qd hoc casu sp̄ellitnr clericis. d. c. quanqz qui
alias est privilegiatus ut non sp̄pellatur. d. c. statuēdū
in fi. Non ob. qd prohibitum sit iuramentum sine qd
testis non deponit quia hoc vez nisi in casibus quoqz
iste ē virus et debitis talibus vide gl. in. c. nullas. i. de

*At Duxbury, Massachusetts,
no single state, nor
any other found.*

Cheng mōng mōng mōng
mōng mōng mōng mōng

Dr. Smirnov's notes, p. 1
written 1888

Dicitur minima quoniam est explicatione
Sed et inde ad quod apud eum
Est enim quod secundum suos
Praedictos explicationes

suratur, et predicta non est expedita latius in d.c. dilectorum. iij. videlicet hec glo. primum dictum limitare ut presumatur quod gratia tecum, quod veritas aliter haberi non potest. quod non videtur procedere nisi in privilegiis vel in criminalibus predictis. Et ex predictis decidit tacite alia questio. cui in combatibus, pbandi quod veritas aliter haberi non potest quod latitur, et explicite attingat. i.e. eo. super eo. et vide ad confirmatores predictorum nobile dictum bar. i. l. i. s. i. ff. d. f. vbi dicit quod si quis liberauit se a testimonio reddit se suspectus de falsitate seu corrupto videlicet quod gratia seu modo se liberauit ex qua presumptio index poterit inquirere contra eum scimus bar. quod est menti tenendum sed dictum limitari sum predictum quod scimus non subsistit alia presumptio banc eidem. Ex omnibus predictis prius elici tres predicationes. Prima quod privilegium super testimonio non ferendo possunt cessat deficiens alios probationibus sine sunt layci sine derici. Secunda probatio quod in causis criminalibus presumitur quod corruptus si requisitus testificari recusat, et ad hunc proponit per et contra eum inquisitio de corruptione nisi alia in personam presumptio subsistit. Tercia probatio in criminalibus causis testes non proponunt nisi alios probationibus deficiens nec presumunt corruptio si quod testificari recusat nisi aliter probetur quo casu fieri possit. Iste aliter veritas probari possit. hec probatio probatur in c. super eo. iuncto. c. paucum. q. e. t. i. De iure vero ciuii aliud videtur, de quod videtur ex parte ibi non est eo. super eo. in s. b. s. i. est clara et nobis eam quod in causis etiam criminalibus non admittitur ad egregias personas si omnes proponunt venire ad priorem iudicium. hoc limita sum tex. notabilem in c. de iudi. l. i. vi. vide circa hoc quod plene dixi in c. cum causam. i. s. t. i. Quod est explicatione

casus. p. explicationis

omni sui et cogendi sunt testes vel summa genitius sic. ubi testimonium est necessarium proponendi sunt testes ad illud ferendum etiam in suspensionis explicationis et depositionis suam b.o. Tria facit. primo precepit secundum pertinetem, tertio aggranat. secunda ibi. si vero tercia ibi. et si. Non primo quod ubi testimonium est necessarium non premititur monitio sed a principio potest testibus mandari ut veniant etiam si sunt presbiteri. ut hic iuncta superscriptio. Et non quod testes prius proponi irre ad curiam romanam de longinquis post expeditum terminum proponitis. ut in c. statutum, ppe si. de rescript. l. i. vi. et iij. quod iij. venturis. Non bonam practicam procedendi contra testimoniem vel alii absentem ut in eadem citatibus littera si non venerit in termino prefijo fulmine suspensio et si infra alii termini non venerit in eadem littera prefijo ferat explicationem. si non venerit in tertio, minime depositorem. et sic videtur hosti intelligere literam. et hic intellectus est vero in se iste ex littera apte non colligatur quod hic suissimata latet explicationem. sed potius innuit quod soli primi debent credi tamen quod

quislibet terminus debet esse pemptorius. alias non debet fieri suspensio vel explicatione. ad hoc. c. sacro. de sen. ex. et quod non. Inno. in. c. i. de excessu. pl. vide practicam p. tex. iuncta glo. in. c. p. stitutioem. de sen. ex. li. vi. Et ex hunc et ex tex. innuit indicem debere ultimo loco resquare explicationem et plus incipere a suspensiōne. quod est finis do. an. p. tra. practicas nostris ipsi. quod incontinenti capiunt ab explicatione. Ego dico quod hinc ceteris partibus hoc sit honestum non tamen necessarium. index enim per incipere ab illa que magis timetur. ut in. c. q. m. in fine. ut li. non prestat. et in. c. i. de iudi. vbi. p. prima p. tumacia fuit lata explicatione. unde alibi dicit glo. quod quelibet minima p. tumacia est explicatione digna et quod tanto maior est quanto ex minore resurgit. Ita dicit glo. notabilis in. c. duo sunt. xcvi. di. vide bonum tex. in. c. tue. ut li. non prestat.

Non et tene metu quod index per in p. m. p. ceptu apponere multum non parati. et facit quod index possit p. paperi aliquid sub certa pena. de quo vide p. spe. i. t. i. de sen. pl. s. i. v. f. nunquam index. et ibi videtur p. cludere quod sic si evidenter presumit p. tumacia. et idem deberet obseruari in explicatione. platione. ut. p. batur in. c. romana. s. ca. ueant. de sen. ex. li. vi. f. p. p. ter viaz distantiā cu. sit difficile geminari p. cepta satis potest obseruari p. ma r. ce quod hunc etiam ex causa rationabili p. p. fatuus culpis sub predictione explicatione ferri ut ibi. Secundo facit quod post contumaciam possit index sine noua citatione infliger multam. de quo dicit ut plene dixi in. c. i. de iudi. Oppo. eni. p. tra h. et p. tra tex. videtur enim quod ex prima p. tumacia non possit index multatate iuxta non. in. c. i. de p. o. Tunc dicit quod isti puniuntur quod hunc in citatione ex pressum. Non haec solutioem ex qua innuit quod si index p. ceperit simpliciter aliquod fieri non debet illico infligere multam non parati p. geminare p. ceptum. p. credo posse dicere tres citationes requiri ad causam p. cepiendam. et sic loquuntur lex ad pemptoriū. ff. d. iudi. t. no. p. 3. in. c. ad p. etitatem. de accu. f. vbi sit p. ceptum aliud ut hunc non est op. geminare citationem ar. in. l. i. ff. si quod ius dicere. non obcepit. p. m. t. equum. Non tamen ex. d. v. f. quod index licet exprimit penam ex prima p. tumacia. facit p. allegato dicto spe. Oppo. videtur enim quod hec citatione non artabat cum esset sine termino. Glo. prima mensa trans supplere quod hic fuit terminus p. stitutus et quod illi debent p. parere ea hora qua expedire possent officium ad quod erant vocati. dicit quod etiam sine certo termino valere citatione. ut intelligatur ut citatus veniat quod citatus potest. ut plene dicatur i. c. cu. parati. d. apel. Secunda collige ex glo. quod citatus ad certum terminum hora dicte non expissa tenet p. pare re talia hora quod possit explere officium seu negotium ad quod citatur. et facit quod in simili no. Inno. in. c. cum non bis. d. elec. vbi dicit quod citatus ut compareat certa die ad electionem facienda debet p. parere de mane. quod tali tempore fit electio propter missam spissitanci. hic enim.

De testi.cogen.

In scđa solutōne dicit hic qđ debet venire tali tpe cīa
mū p testimonio ferēdo qđ deponat iēnnus. pph. q. v
honestū. t. s. ti. pph. c. i. vel scđm eū in pma solutōne
satis ē qđ ea die inret. nā p acū depositōis p̄t testis te
neri p. xv. dies. vt. l. penul. L. de testi. Cōcludo ergo
qđ citatus ad certū diē sine hora d3 p̄parere tali hora
qđ expedire possit id. ppter qđ vocat. t. in dubio satis
ē ut veniat aī noctis tenebras. qđ tot⁹ dies sibi cedit.
de quo in. d. c. p̄slnuit. t. c. cū nobis. Opp. tertio
de. c. cū nō ab homie. s. de iudi. vbi fit pmo depositō
t postea excoicatio. t hic econtra. Sol. glo. q. qđ istud
pcedit vbi. pcessus fundas sup stumacia. nāz tūc incl
pitur a mītori pena p̄trarium. pcedit vbi fundas sup
crimine. t dic ut ibi plen⁹ nō. Glo. q. colligit qđ i
vna citatōe p̄t fieri pluree citatōes. deb legit t nō.
in d. c. p̄stinentōem. ad qđ. s. remisi. Glo. si. in p̄in. est
facili. postea formauit questionē quotidiana. Judge
excoicanit testes nīl p̄parerēt in termino p̄fijo. in ter
mino testes fuerunt impediti. querit nūqđ sunt exco
municati. Cōcludit qđ quo ad dāi non sunt excoicati
tī quo ad ecclēsiā sic. tī doc. de impeditōto absolue
tur sine difficultate. idē tenet glo. in. c. vno. iiiij. q. v. su
per verbo occurrit. spe. autēz in tī. de citati. q. pe. ad
si. refert quosdam tenere p̄trariū sc̄z qđ excoicatio nō te
net. vñ. p̄nunciādū ē excoicationem nō tenere nec tene
bit ad expēsas. t cū illa op̄i. trāsit ibi spe. llōsti. dicit
qđ si papa tulit talēs nīaz omnino ligat. d̄ offi. dele. ex
pte. nec ē nost̄ rep̄bēdere. xi. q. iiij. alioz. Si inferior
eā tulit aut taliter citat̄ detinet impeditōto in cōmodi
tatis. aut facti. pmo cū ligatis ē tī nīl in citatōe ex
p̄ssa esset. talis cā. ppter quā dīmittere debuerit. p̄pia
negocia sine difficultate deb̄z absolui. alias satis fieri
op̄orebit. In scđa casu nō indiget solutōne cū pre
ceptum non obligat ad impossibile. t sic sinia ē nulla
sufficit ergo relaxatio. vt in. c. o doardus. de sola. pos
set etiā fieri absolutio ad cautelā fm̄ eum. Jo. an. h̄ re
mittit ad nō. p. Inno. in. c. p. t g. de offi. dele. t dicit
qđ hec questio vīd̄ expedita. de sen. ex. venerabilibus
q. idē. li. vi. t ibi tex. innuit qđ iste sit ligat̄ sufficit eīn
p̄sumpta stumacia. Sed aduerte qđ ille tex. loquitur
qđ quis fuit excoicatus pro stumacia de p̄terito
vt qđ index reputans aliquē stumacē illum excoicanit
F hic loquitur de excoicatione lata pro stumacia d̄ fu
turo. vñ iudicis anim⁹ vīd̄ desse. tī vt dicit do. an. il
tex. loquitur indistincte. t ideo sequitur ip̄e hic op̄i.
Jo. an. t dicit eāz esse p̄minim. Hec ob. si dicas hāc
sententiam p̄tinere intolerabilem errorem. quia vt dīc
Inno. in. d. c. p. t g. hic error non ē patens ex verbis
sententie licet et mērge sit reducibilis ad errore talis
autem error non īndicat nullitatem sententie. vt ibi no
ti. Ego i hac questōne soleo sic distingue. qđ aut ex
teiore sententie apparet qđ index omnino voluit ligat

re non comparentem in termino sine effet impeditus
sive non. t talis sententia non tener tanquā continens
errore intolerabilem. de sen. ex. per tuas. aut non con
star ex tenore sententie. qđ index similiat̄ excoicati
cauit non cōparentem in termino. t aut ex aliquibus
verbis potest iudicio mens dep̄hendi ut qđ dīgit si cō
tempseris vel si distuleris in termino comparere t nō
erit excoicatus. qđ qui non potest non contennit nec
differt. vt nō. glo. in. c. quam sit. de elec. li. vi. in vgbo
distuleris. Aut non p̄t dep̄bēendi. t tunc non ē exco
municatus quo ad deum exquo deliquit. de re iudi. c
li. vi. Sed quia quo ad ecclēsiā excoicatio in
insta ligat nīaz qđ ē apparet iusta poterit fieri
absolutio salte ad cautelā. plus tī in subtilitate placet
op̄i. llōsti. t Spe. vt dato t. pbato impedimento facit
nulla indiget absolutione. qđ nō vīd̄ verisimile qđ iu
dex voluerit cū ligare. ar. c. vt nost̄ prodeat. vt eode.
bene. t per h̄ puto idē dīcedum in sīa pape t fortius
qđ sententia h̄ casu non īfringitur ex defectu potesta
tis h̄ poti⁹ volūtatis. que volūtas poti⁹ d̄ presumi i
papa tanqđ instiori qđ in alio ar. xl. dī. c. i. facit. c. i. can
sis. de re iudi. ad. q. idem. allegatum per Jo. an. pot
responderi qđ loquitur quando excoicatus allega
bat impedimentum sed non. pbat tunc a principio ab
soluit presita cautione vel ille volebat cōtendere de
nullitate facie. cū olīm d̄ re iudi. vbi sīa pape iterlocu
toia decemī nulla si ex cīcūtātīo apparet cū fuisse
cīcūtātīo vel immemorem. H. abb.

Tessis qui timore aduerte
Vper eo ptis se subtrabit testificari
spēlitur. adde etiā in crīminali fm̄ p̄mūne
strellectū. t sic aliqd addit ad. c. i. s. eo. t. c. dīlectoz. q. idē.
eo. In pma decīsa p̄saltatio i scđa nīsho ibi. p̄saltatōi.
i qua distinguit t scđm membz. p̄sequit ibi. vez. cū?
rīsum moderatur ibi. nīsi. t demum querētem instruit
ibi. līcer. H̄o p̄mō qđ notoriū non indiget tēsib⁹. Notoriū. nō. mēd̄. p̄pībē
h̄ intellige prout plene nō. in. c. vestra. de coba. cle. et
mē. c. h. q. i. manifesta. H̄o secūdo qđ in facto no
tōto nō distinguitur an negat̄ ps. vt p̄fiteat. Ex quo
infers qđ negatio ptis non inficit notoriū nec reddit
rem dubiā vt h̄ clare. pbatur l̄ soleat ad h̄ allegati di
ctum. In. in. c. tua. de coba. cle. H̄o tercio qđ i fa
cto non notoriō p̄ negationē ptis. res efficitur dubia
vnde denēre oportet ad instrūctionē cause. H̄o
bonam līmitationem ad iura que dīcant qđ in crīminali
bus testes non compelluntur. non enim procedunt
quando timore aduerte partis se subtrahunt. nā tunc
in odīum partis compelluntur vt hic. t idem dīc. In
no. si alīster maliciose per partem aduersam a testimoniō
retrahantur. q. idem. p̄mūnter docit. qđ
placet eadem ratōne. secūs dīcit abbas si amore ptis
se subtrahant. nam ista littera nullam mentōnen facit

Prostitutione et de penitentiaria Pro instrumentis

de amore. qd nō. sed tūc pellētur deficiētibus alīs
probationibꝫ vt dīx. s. c. i. t̄ q̄ littera ista pcedat in crī-
minalibus tenent communiter doc. q̄ loquī d̄ noto-
rio t̄ p̄munito delicta t̄ nō ptractus sunt notoria. ad
h̄ q̄ nō. Iann. i. c. ma. p̄al. t̄ pbaf h̄ pcedere i crīmīna
libro etiā. j. c. px. Nō ibi p̄stiterit. q̄ malitia p̄tis
nō p̄sumit ex eo q̄ testis i criminali testificari nō vult
s̄ oportet aliter pbari. t̄ vide qd dīx. s. c. i. Nota
ibi passim. q̄ de iure cīnīlī nō sit distinctio i p̄pulsionē
testiū inter causas cīnīles t̄ crīmīnales. t̄ an re' aliter
pbari possit vel ne. t̄ an impēdiāt p̄ aduersariū vel nō
s̄ indistincte p̄t p̄elli. t̄ notabili h̄ q̄ clare i cīnīlī in
re b̄ nō probat. nā. l. si q̄. L. e. ti. t̄ anē. ibi posita lo-
qui videtur i cīnīlī. s̄ idē viōr in criminali v̄ h̄. viōr t̄i
q̄ p̄mo monēdi sunt v̄ sentīt h̄ic hosti. ff. detabu. ex
bi. l. locū. s̄. exhiberi. Glo. j. querit. nunq̄ saltez
sua sit necessaria i notorio. Et r̄ndet q̄ sic. alīj addunc
etī dīatōem ego remitto ad nō. in d. c. v̄estra. t̄ alīq̄
dicam in. c. am. olim. de re iudi. Glo. s̄. q̄rit quo
p̄stabat q̄ timore aduerso p̄tis se subtrahūt. respondet
h̄ p̄sumi eo ipso q̄ requisiti testificari nolunt. nō. glo. t̄
eā allegau. s. c. i. t̄ dedara t̄ restringe prout ibi dīx.
S̄. Jo. an. post antiquos format hic v̄tem questio-
nen. cui incūbat onus probāti q̄n veritas aliter. p̄
bari nō possit. t̄ vt dīx. itēlīgāt v̄tilitatē hui⁹ q̄stio-
nis scire debes q̄ v̄ p̄dūsi. s. c. i. p̄uilegiati nō p̄pellū-
tur nisi q̄n veritas aliter probari nō p̄t. t̄ idē in crīmī-
nalibꝫ regulariter. pone nūc i terminis pten dicere re
aliter. pbari non possit nisi per illos testes quos addu-
cit testes dicunt oppositū q̄s habebit h̄. pbare ēille-
gatur p̄tra actorē p̄mo q̄ ip̄e probet. q̄ ip̄e dicit ergo
t̄. de renū. sup h̄. nam si dicēremus q̄ testiū incūbe-
ret onus. pbandi esset res i magno circuitu si quilibz
testis haberet h̄ probare. In contrariū allegat. quia q̄
dīct p̄ alium ren posse liquere excipit. pbet ergo ip̄e
ff. de. pba. l. in exceptionibꝫ. t. l. i. ff. de excep. facit. c.
c̄. eccl̄. s̄. cau. possit. t̄ pprie. t̄ sic transit Jo. an.
P̄dūtar do. an. q̄ i cīnīlī onus. pbandi incūbat testi.
q̄r fundata ēplūmp̄tine intētio. p̄ducentis nisi testis
sit p̄uilegiatus. i crīminalibꝫ vero probet actor. quia
oportet actorē ostendere cām p̄pellēdi. qd satis pla-
ceret credo posse dīci q̄ v̄troḡ casu staretur iuramen-
to sp̄līs testis an res possit p̄ alios probari. q̄r sicut
p̄dūcens submittit se sup p̄ncipali iuramento ip̄e te-
stis. ita debet se submittere sup isto p̄ambulo. s̄ac qd
in sili nō. i. c. dilecto. s. ti. px. Itē posset capi media
v̄a ut index summarie informet se sup h̄. Mi. ab.

Eruenit Casis. Compellit testis illi
fraude detegere qui adver-
satio probaf. copiam subtrahit. sic cōmu-
ter summatur. Sed ego summo notabilius fin vñū et
p̄mūnem intellectū. Compellitur testes etiā in crīmī-

nali quos accusa' maliciose accusatorū subtrahit. h. d.
p̄mūnus dīlīsio. scđa ibi. nos. Nota p̄mo q̄ etiā
in criminali nō p̄nt testes p̄stringi iuramento vt nō de-
ponant. ad idem. c. p̄stitutis. s. ti. px. Et om̄ p̄tabo
nos mores īndicere aliquos ad tacendā veritatem cu'z
expedit r̄publīce peccata nocentū esse nota. vt in d.
eum qui nocentū. ff. de inīu. t. c. vt fame. de sen. ex. m̄
lī aliter testes nō p̄pellantur. t̄i malū ē eos īstrādo
ad non testificandū p̄stringere. t̄ h̄ p̄bar h̄ tex. in v̄bo
nemo d̄z. t̄ clariss i palle. c. p̄stītū. Nō scđo q̄ ap-
pellatione instrumentoz veniūt testes. nā q̄ īstrument
cām merito appellari p̄nt īstrumenta. ad idē. l. i. ff. de
fide īstru. t. c. for. j. de ver. sig. quod p̄cedit in lata
significatō. sec' v̄bi materia es̄ strīcta. cū alīnd īstru-
menta. alīnd testes. vñ viden'. q̄ post publicatōem at
testationū p̄nt īstrumenta. p̄duci. testes vero nō v̄ in
c. cum dilect'. de fide īstru. Ex h̄ īfertur q̄ si datur
terminus ad p̄ductionē īstrumentoz non p̄nt p̄duci
testes. facit. l. testiū. L. co. ti. t̄ vide in spe. i. ti. d̄. dila.
s̄. viden. v. itē nō. vbi h̄ tenet t̄ pe. bic. sunt om̄i hec
diversa. vt in. c. cū iohannes. de. f. īstru. t̄ in. c. for.
in fine. xxij. q. iiiij. Nō eū p̄nūcīdū q̄ probatōes
t̄ adūcatoes aduersario subtrahit. p̄cordat dicunt. c.
p̄stitutis. Querit nūq̄ testes iste qui īuravit non te-
stificari p̄pellatur ad deponendū sup p̄ncipali an sup
maliciose subtractionē seu īndicōne facta per aduersa-
rium. Glo. s̄. ponit tres op̄i. I. dīma q̄ d̄z īserare
īstrumentum de deponendo dūmitat̄ sup fraude. s̄.
fraude manifestata habef p̄. p̄ducto. Nō q̄ illi solū
sentīt vt habef p̄. p̄ducto t̄ sic si haberet alīnd te-
stem in cā obtineret. sed h̄ nō placet vñ. s̄. forte fin eu
defere īstrumentū i supplementū. pbaf. de. p̄or. t̄
īnsinuatione. quālī sentiat q̄ non d̄z haberet ex toto p̄
producto. t̄ dīxit hic ph̄. q̄ lī ex hac subtractionē oia
tur p̄suspičio p̄tra subtrahēt̄ q̄ īniquā cām foneat. nō
t̄i ex hoc d̄z p̄dere cām si īnficiā foneat. qd nō. Tu in
h̄ vide qd plēne dīxi in. d. c. p̄stitutis. t̄ dic vt ibi Se-
cunda op̄i. q̄ etiā sup p̄ncipali debet p̄elli ad depo-
nendū. Tercia op̄i. ponit glo. vt nō p̄pellat deponere
sup p̄ncipali. p. c. dilectoz. s̄. sup fraude sic. q̄ manife-
stata denunciabil īuramento nō teneri t̄ postea si ro-
uerit poterit deponere sup p̄ncipali. Ego dico teneri
do scđam opinionem q̄ p̄pelletur sup v̄troḡ. p̄. u-
men d̄z p̄stare d̄ malicia subtractionis. t̄ hoc i odium
fradulentī. quod multūm bene probat̄ hec littera. et
sic intellexit hoc. c. Janno. s. c. prof. nam dētegit con-
uentum deponendo super ip̄o crīmīne. de īuramento
non est dubium q̄ ip̄os testes non astringit tanq̄ cō-
tra bonos mores p̄stitutum. vt predixi t̄ probatur in
dīcto. c. constitutis. t̄ quod ibi dīxi. tenēt̄ etiam iam i
c. int̄imāt. s. ti. prof. Sed h̄. c. etiā induc d̄ novo
vt testes compellantur i crīminali propter maliciā

*Juramento q̄ vñ īserat̄ īstrumentū p̄stringit
t̄ p̄pō op̄i. t̄ lī bonos mores īp̄petit*

De testi.cogen.

partis vbi alias non p̄pellereſ t̄ tetigī in.c.i.s.e. hoc
etia probo p.c. sup co.s.co. vbi p̄pellūtur in criminā
li vbi timore aduerso p̄tis se subtrahit fortius hoc di
cendū si ex aduersarij maliciā hoc p̄tingit. de p̄f. vii.
vñ. vñ. inuti. cū dilecta. t̄ hoc bene notabis. o

Eruenit. Læsus. Sup pbanda inū
testes. Ego summo generali' fm alias lectu
ram notabiliorē sic. Si res aliter pbari nō p̄t etiam i
cā criminali p̄pellendi sunt testes. p̄muni diuīsio. se
cunda ibi p̄nūtationi. Nō p̄mo ibi multis astanti
bus t̄ videntib⁹. q̄ testis i reddendo cām sui dici nō
sufficit q̄ dicat se suisse p̄item nū etiam dicat se vidis
se. q̄ nō ē vez. q̄ nō d̄r q̄s acui p̄no nū etiā itel
lexit qd ibi ageretur. vt.l.co.i.ss. de ver. sig. z.l. diē
p̄fare. s. corā. de arbi. le. t̄ nō. in. c. co.z. xi. q. ii. vide
Jo. an. in. c. p̄nūtium. de testi. l. vi. Ad istū tex. dic q̄
verbū astantib⁹ largo mō capi p̄tis pro his q̄ exhibet cor
pus t̄ nō sensum corporē. qd nō ē lic̄ capiendū q̄ a
principio testis dixit se scire. Nō scđo clericū posse
pueure laicū qui iniuria corporei sibi intulit etiā corā
iudice ecclesiastico. pro b.c. cū sit generale t̄ quod ibi
nō. de fo. p̄pe. Et qd pl⁹ est layci ad testimoniu adda
cti p̄t p̄ censurā ecclesiastican ad testis cādū p̄pali

Oppo. t̄ vido q̄ cū hec cā effet criminalis non de
bebāt testes p̄peli. f. co. dilectorz. S. b. ponit du
as lectu. ad tex. Primo facēdo p̄trarium. t̄ ad hunc
tex. r̄ideat q̄ potius pbat p̄trarium nā cum papa fuit
p̄sult⁹ de iniuria. t̄ ip̄e respondeat q̄ in reb⁹ ecclesiasti
cis p̄pellunt testes dat indirecte ad intelligēdu. q̄ sup
iniuria non p̄pellūtur. Scđus intelleg⁹ ē q̄ b̄ pa
pa satis r̄ideat ad quesitum. q̄ prosecutio iniurie cle
rici satis p̄t rōne p̄sone dici res ecclesiastica. f̄ debet i
telligi q̄ agebas civiliter de iniuria pro suo interesse pa
ta ad impensas factas t̄ operas admissas. t̄ bāc lec
videns tenere pe. t̄ abb. Terciā lecturā sentit ala
qui vido intelligere tex. qñ testes gratia vel odio se sub
trahunt t̄ tūc ad tex. in verbo clericū supplet maxime.

Quartā lecturā ponit hic Jnn. q̄ b̄ sit introductū
in favorem clericoz. t̄ ne laicoz iniuria remaneat im
punita. Ego pono quintā lecturam quā ad istū tex.
sensit Jnn. s. co. c. i. post principiū. qd loquī quādo
agitur criminaliter t̄ alie probatōes defūnt. tūc enim
ne crima remaneat impunita p̄pellunt testes. t̄ pro
b̄ tex. ibi si aliter veritas t̄. supple maxime q̄ idē in
alio sed magie in istis de qbus querebatur. t̄ scđm
hanc lec. habebas hic casum notabilem.

Eterū. Læsus. Sup p̄sanguinitate. p
mibi nō placet h̄ summariū. q̄ si bñ p̄de
retur finis. c. nullū spēale ponit in p̄sanguinitate pro
banda. cum exigat q̄ odio gratia t̄. ideo p̄t summari

put summariū. c. i. s. co. Nō q̄ p̄suetudo p̄t p̄sue
re cā iure p̄manni. Scđo nō fm Jnn. in sp̄ualibus
causis testes esse cogendos. t̄ notabili bñ hoc dictū
q̄ vult extēdere istū tex. ex idētate rōnus ad omnes
causas sp̄uale. dicit Jo. an. q̄ b̄ dictū procederet si
hoc agebas de p̄sanguinitate. pbanda ad matrimonii
p̄tingendū vel disiungendū. Si antē querebas d̄ con
sanguinitate ad successionē seu tutelā deferendā vel in
dicem recusandū. vel his simile. tūc cessat b̄ dictū. q̄ si
dicat q̄ tūc non esset cā sp̄ualis. t̄ p̄sequens nō re
cte extenderetur ad causas sp̄uale. Ego dico q̄ etiā
si ad p̄mum effectum finis b̄ actū. nō tū colligil b̄ d̄
ictum Jnn. q̄ si tex. bñ ponderet nō b̄ simpli b̄ te
stes in hac cā esse cogendos. f̄ loquī p̄dionaliter si
aut fecit in. c. i. s. co. t̄ in alijs iurib⁹ sc̄ si grā vel odio
t̄. t̄ sic nullū spēale in effectu inducif b̄. t̄ d̄ p̄sanguini
tate mentōnem fecit. q̄ si fuit i facto q̄situ. Nō
tū glo. ii. que dicit q̄ eoip̄ q̄ se subtrahit p̄sumit q̄
odio. f̄ intellige q̄ lat⁹ dixi. o. in. c. i. Ultimo nō
glo. ii. inquantū q̄ d̄ de odio. extēdēt etiā ad eodium
iuramenti vt sunt multi qui habent solūn iuramentū
odio. secis dīc vbi facerent ob reverentiam sicut mul
ti boni viri religiosi. vt dixi in. c. i. s. co. t̄ facit. c. nup
. s. i. propīo.

Reterēa Læsus. Testis sinodalis q̄
coraz ordinario sup matrī
monio depositus non p̄pellit inrare sup co
coā delegato. b̄ p̄mo p̄s. p̄pter supuenitē infamia a
testimoniō repellit. b̄ scđo p̄otest nō si erravit incōti
nētī nō ex iteruallo dictū suū intelligere. b̄ tercio ita cō
mūlter summari. Et q̄ varijs modis intelligit posset
aliter summari. s. q̄ hec summatio generalis p̄t pue
nire cuiilibet itellectui trāscō. p̄ nūc cuī p̄muni summā
tio. nā ex infra dicēdo p̄tebit dare intellectus. Tres
sunt ptes q̄ p̄ se patent. Nō p̄mo q̄ quidā sumite
stes publici qui alio vocabulo dicunt sinodales. Et p̄
hoz itellectu sc̄redētes q̄ quilibet ep̄s d̄ p̄slitare i
sinodo sua aliquos viros idoneos per totāz diocelū
q̄s d̄ p̄slitare astringere ad denunciandū sibi vel p̄
ei misso quicqd p̄penderit fieri cōtra voluntatē deit
totē p̄pianitatē. qd p̄tineat ad iurisdictōem ecclesiasti
cam. vt habebat i.c. ep̄s i sinodo. xxxv. q. vi. hinc appd
lanē sinodales q̄ st̄mēbat i sinodo. publici vero q̄
republice seruit cui⁹ iterest ne crima remaneant im
punita. de sei. ex. vt fame. Nō scđo ibi v̄l tuo capi
tulo t̄. q̄ capitulū p̄t indicare sup cā matrimoniali cō
tra qd vido tex. in. c. acceditib⁹. d̄ excē. p̄la. t̄ i. c. i. de
p̄fan. t̄ affi. vbi d̄ q̄ b̄ p̄inet ad dignitatem ep̄alem.
pp̄ter qd doc. intelligit istū tex. sede vacante. t̄ b̄ bertī.
ad abolēdā. vel qñ b̄ habebat p̄suetudo p̄scripta. t̄ cō
cordat. s. ni. p̄. alberic⁹. Nō bñ b̄ dictū q̄ capim
succedit sede vacante etiā i cognitōe cause matrimonialis

in 4

*Sed si fit mala re ipsa, non ea nos de nosq; pellit ad reprehendendam
et nos indecumque in istis placitis.*

Secundum hanc

*Itē q̄ ex p̄ficiadine p̄scripta p̄t hoc spectare ad īfē-
nōrem ep̄o l̄z hosti. in b̄ vltimo senserit cōtrarium in
c. literas. de resti. sp̄o. glo. ibi tenet p̄mum. sed vide
qd̄ ibi dixi tenēdo p̄mum dīctū b̄. t̄ idē doc. s. n. p̄.
alberic. 120 ex tex. s̄m vnu intellectū argumēnū
optimū q̄ ex quo q̄s sc̄nel tulit testimonīū in vna cā
nō d̄z itēz p̄pellit ad testificādū corā alio iudice nisi in
defectū. p̄bationū. t̄ b̄ ne incurrit plures īimicicias
t̄ forte ne incidat in p̄trarietātē. iuxta illud Salomo.
in multiloquio nō effingies peccatum. Ex quo habes
vnu casum q̄ recusando testificari non p̄sumas b̄ face
re odio. timore t̄. t̄ sic lūmita quod dixi in. c. i. s. eo.*

*120 vltē ar. bonū t̄ quasi exp̄issū. q̄ ad denun-
ciationem istoz testiū sinodalū non fertur sua p̄den-
natiua. nā si sic esset nō oportet q̄ itēz tanq̄ testis
deponeret. b̄ p̄me attestatoe faceret fidē. cui p̄trariū
b̄ innuitur. t̄ b̄ idēz nō. in. s. aliquā. iiiij. q. iiiij. t̄ in. l. ea
quidē. L. de accu. t̄ j. latius dīctū. 120 ex secūda
pte in. s. bīmoi. q̄ ppter īfamiam q̄s repellit ab offi-
cio publico. vide tex. in. c. inter dilectos. de excess. p̄ia.
t̄ in regula īfamib⁹. de re. in. l. vi. quid in notorio.
vide bar. in. l. ea. ff. ad le. iiii. repe. Nota q̄ testis
nō p̄t ex iteruallo corrigere dīctū suū. t̄ ē tex. in hoc
valde notabilis t̄ quotidie allegat p̄ legistas t̄ cano-
nistas. Itē nota b̄t t̄ tencmēti q̄ si testis corrigit
dīctū suū īcōtinenti nō b̄ docere de errore. Idē pu-
to in pte renocāte īcōtinenti p̄fessionē suā. vide glo.
notabilē. in. c. apud. p̄p̄j. q. i. t̄ in. c. cū in positōnib⁹
de iurē. li. vi. t̄ sic lūmita. c. fi. de p̄f. t̄. l. error. L.
de iur. t̄ fac. igno. pbo b̄ rōne difficult̄ testis corrigit
erroē sum q̄ p̄ p̄fessionē suā t̄ hoc. ppter timorem
subordinationis. ar. hic innoto dīcto. c. fi. b̄ testis p̄t in
continenti non doce de errore. ergo fort̄ pars. facit
c. ex litteris. t̄ qd̄ ibi nō. de dīvō. t̄. c. ad dīnotiū. d̄
pe. di. i. dīctū in multū notabiliter b̄. Innn. circa dīctū
testis q̄ iudex d̄z diligenter attendere modum t̄ cām
correctionis. f̄. de accu. cū dilecti. t̄ nisi cognoscat eis
probabiliter se posse corrigere incidat in suspitionem
vel vacillationem. ff. de testi. in testibus. t̄ eadem rōne
t̄ p. d. c. cū dilecti. idem puto dīcendū in pte p̄fessio-
nem suā īcōtinenti corrigente. t̄ hec bene notabis*

*Ultimo hic nō quem posse in eadē cā nedū in di-
versa deponere plures p̄tra eundē nec ex b̄ p̄sumuntur
īmiciās. t̄ sic hoc p̄ter p̄t possit repellit. t̄ quanq̄ iste
tex. loquatur in cīvili. tamē idē puto in criminali cum
isti testes seu officiales cōflūntantur p̄ncipaliter ra-
tione delicti cūtādi. Et p̄o b̄ vide bonā gl. iiiij. q. iiiij.
s. item in criminali. t̄ qd̄ dīctū in. c. fraternitatis. s. ti-
p̄p̄j. hoc dīcto. ppter nō. in. c. meminimus. de accu.
Op̄o. anteīz defendā ad glo. vt dedarē naturā
istoz testiū sinodalū qui bōdie plurimū p̄stitutur
in p̄ib⁹ tuſcē p̄ potestate ſecularē in q̄libet rōnia*

*vid̄ enī q̄ isti non debent dici testes cum iurē i ab
ſentia p̄tū p̄tra. c. j. s. n. p̄p̄j. So. Innn. vt arbitri
metu p̄trarij dicit q̄ isti nō rep̄tant p̄p̄rie officiū te-
ſtūm p̄ officialium vel denuntiatoz. allegat ad b̄. L.
de accu. l. ea q̄dem. ff. de reb̄ eo. qui sub tu. l. magis
puto. s. cui officio. t̄ sic translati p̄mūniter hic doa.
Ego latīns artīgens hāc materiā p̄ bar. in. l. dīmū
ff. de custo. reo. dico q̄ p̄p̄rie ille talis denuntiatoz nō
ē accusator. hīc ē q̄ i denunciatione seu denūciatōis
p̄secutione non inscribit ſe ad penam talionis. vt in. l.
ea q̄dem. L. de accu. t̄ in. c. ſuper b̄is. de accu. nec est
p̄p̄rie testis. patet ex eo q̄ iurat p̄u absentie pte iſte
ſi eiſet testis nō p̄ducereſ itēz vt testis corāz delegato
p̄ ſufficeret atteſatio habita corām ordinario. ad b̄. c.
fi. de pba. z. c. cām. s. n. p̄p̄j. ē p̄t̄ denuntiatoz ha-
bens officiū de publico ad denunciandum. t̄ p̄ talia
p̄p̄bendi ſub iurib⁹ disponēnibus d̄ denuntiatoz ſe
denūciatōne q̄i trahit ad illoz naturā nīſi quatenus
b̄z officiū de publico. qd̄ ex multis ſentit bar. in. d.
l. dīmū. Et de iſto denuntiatoz q̄ro de plurib⁹ p̄p̄b-
mo q̄s p̄ſſit tales denuntiatoz p̄ſſitare. Dīct bar.
in. d. l. dīmū. q̄ quilibet index v̄l vniuersitas que ba-
bert merum v̄l mixtum imperiū. ad hoc. l. i. s. quies
ff. de offi. p̄fec. vt. t. d. l. ea q̄dem. Ex quo iſero q̄l
c. q̄p̄s in ſinodo. dīct ep̄m p̄ſſitare in ſinodo tales
denuntiatoz. nibilominus cōſtituere p̄t extra ſinodo
dīmū per ſe. t̄ idē i legato pape. ar. in. c. iij. de offi. l.
l. vi. t̄ idē i quolibet ecclēſiſtico iudice habente ex-
fore p̄mūni vel ſpāli mez aut mixtum imperiū. nā iſi
p̄ſſitunt q̄li ad coadiuandū officiū iudicis vt. d. s.
quies. quod nota. H̄c dīcto an iſis denuntiato-
rib⁹ plene credat. glo. in. d. s. aliquādo. dīct q̄ ſic
ſi denūciat notorizā. ſi vero aliud crimen non creditur
eis nīſi. p̄bent. alleg. l. curiosi. L. d̄ curiosi. l. p̄j. S̄z
glo. aptissime tenet p̄trarij. in. d. l. ea q̄dem. L. de
accu. d̄z enī ſaltē. p̄bari notoriū. t̄ idē glo. ſentit i. d. l.
decurio. L. y. in. d. l. ea q̄dem. multas recitat opinio-
ne. S̄z tandem breuiter ip̄e p̄lādīt q̄ buic officiā ſe
nūntiō credit de facto ſuo ſibi cōmiflo. puta ſi dīct ſe
aliquē citasse vel fecisse aliq̄d q̄ mandato iudicis. et
ſi cōntelligit omīa iura que videntur p̄traria. S̄z ſi refutat
maleficū alteri ſibi nō credit nīſi. p̄bent. d. l. dīmū
t̄. l. curiosi. Bar. i. l. i. s. quies. ff. de offi. p̄fec. vt. h̄c
opinionē tenuit ſed in. d. l. dīmū. rbi latīna attingit
materiā aliter dīſtinguit. dīct enī quedam eſſe maleſi-
cia grātia. t̄ in iſis non credit denuntiatoz. t̄ ſcelo
quāt. l. dīmū. t̄. l. ea q̄dem. t̄. l. curiosi. palle. Que-
dam ſunt maleficā nō grātia. t̄ tunc adūertendum.
q̄nq̄ ſtitutur denuntiatoz ad denunciandum illō q̄
re ipa īuenit. exemplum. Q̄nq̄ ſtitutur ſe ſic īueniſſe creditur. ita
ſoutandum ſtūdentes vel portantes arma ut qd ſimi-
le. et tali officiā referenti ſe ſic īueniſſe creditur. ita*

De testi.cogen.

loquitur fin eis. l.i. q. quies palle. facit. l. leua. ff. de acci. Et vero officialis non mittit ad referendum id qd videt. Et aliud qd repit ex auditu et fama alioz. tunc istis officialibz nō creditur. p. deft ut puenias ad inquisitionem. vt. probat tex. in. d. locu. Quibus placet pnum et ultimū mēbz. Et scdm nō usquequaqz nullibi em. probant qd officiali credas de facto alteri maxime si ē vi. cū vox vni vox nulli quo ad pdeniatōem. vt in. c. l. 3. ex quadā. s. ti. px. vbi dī qd vni testi nō creditur. etiaqz si p. fidali p. ful geat dignitate. nec iura allegata p. barto. Et probant quo ad h̄ ut index possit ad penam puenire ex sola denunciatiōe. posset tñ dici qd vbi occurrerent duo scz qd criminā essent lenia et isti officiales essent plures qd credas eos. et sic videri iudicio meo velle glo. notabilis sancto tex. in. l. ictus fustium. ff. de his qui no. infamia qd p. alios ad h̄ nō allegatur fin p. dicita puto tem. pandum dictum archidi. in. d. c. ep̄s. qd simpliciter te. nō qd istis officialibz nō creditur nisi probent. Et for. mo h̄ aliud dubium nōbile. nunqz isti officiales tñ de. nuntiatores possint esse testes in criminē denunciatio. Archidi. in. d. c. ep̄s. videri velle qd ille qui denūtiat nō p̄t testificari. Et alios officiales poterit ut testes adducere. Et in p̄trariū apte facit hec littera vbi isti p̄dūci. tur coram delegato lz p̄mis denuntiatiōnē ordinario. Bar. lz hāc qstionem p̄ncipaliter nō tractaverit. i. d. l. l. tñ incidenter sentit qd sic. dicit em qd si index pcessit p. inquisitionē sup. criminē denunciato poterit denuntianē admittere in testem. et in h̄ differt ab accusatore. qd spe nō admitteret in teste de sumo. lz hely. b. idem vi. denūtiatē sentire docit. Et h̄ indistincte sentire mihi videtur maxima iniquitas. nā testes maxime in crimi. nali debent esse sine omni suspitione. vt in. c. fi. de testi. bus. li. vi. r. l. sciant cuncti. L. de proba. canonizata. qd. q. viij. sciant. Et isti qd denūtiat non carēt suspitione magna cū veniat puniendi si nō probant qd denūci. auerunt. vt. d. l. i. L. decrtois. facit tex. in. c. fi. de ca. lū. tener bar. in. dicta. l. diuus. nā lz se nō inscribat ad pena talionis ut dicitis iuribz. puniuntur tñ pena extra ordinaria. vt in iuribus palle. Quomodo ergo credet. eis cū p̄tendant interest maximū. facit qd dīp in. c. i. sup. s. de testi. et qd nō. bar. in. l. deferre. ff. de iure fi. Ideo dicere sic. qd in cā in qd pceditur vigore denunci. ationis eoz illi qui denuntiauerunt non p̄nt ē testes. Et alij sic qui carēt dicta suspitione. et sic procedit dictum archidi. sed in alia instantia puta qd tunc agitur coram delegato vel alio iudice non vigore huīns denuntiationis et tunc admittuntur in testes. cessat enim tūc su. spitionis causa. et ita iudicio meo loquitur hic multuz notanter iste tex. et licet videatur aliqualis suspicio co. tra eos vigore denunciationis precedit. tamen illa confunditur rōne publici officij cui p̄tejtu fecerunt nec nunc expectant penam si delictum nō probat. nā

vt. s. dīxi in leibz creditur si sunt plures ita nūc de. bet eis credi in magnis si ferunt testimonium. coram. alio iudice. potest enī qd ferre testimonium. i. dinensis instantiō. vt in. c. cum in ma. s. ti. pp. et hec bñ nota. bis qd hactemo p. alium nō ita sunt. discussa. et cum h̄ tempamento puto intelligēda. nō. in. c. in omni. s. ti. px. vbi denuntiatoe admittit in. testem. nō enī videtur procedere vbi denuntiatoe venire pueniendus si non. p. baret. Ultimo scias h̄ anteqz descendā ad glo. qd bar. in. d. l. diuus. posuit in bac materia magnam re. strictionem. dicit em qd isti denuntiatores non p̄nt de. numiare illas psonas p̄tra quas testimonium non fe. rune seu quas accusare non possunt. qd hec denuntia. tio h̄ vīm accusatiōnis et testificationis. vt dicto. c. in. omni. Ego nō puto hoc vez qd ut p̄dīp̄ hoc p̄sponte. Et ne. cessitatē ex debito officij. fateor tñ qd ex circumstātibz. minor fides eis adhibebis puta si cōnt inūmid. dīcūz tñ bar. est equum ut sicut non tenentur p̄tra patē vd similes personas ita nec denuntiare. Nota tñ dīcūz bar. in. practica maxime pro lūmitatione dicti. c. ep̄s.

Hinc venio ad glo. et p̄mo quare isti testes non iurant corā delegato cum nulli sit credendū sine iuramento. Glo. ii. responder qd ex eo quia iuramentū p̄mo p̄stitutum extendit ad totā illam cām coram quocunqz tractetur et ex hoc sentit glo. qd isti bñ debet deponere corā delegato. sed non compelluntur iurare. In cōtrarium facit tex. sequens dum dīcūz dūmodo aliter fides tē. Ex quo inferit qd vbi aliter fides habe. ri non potest compelluntur iurare. qd non esset si iura. mentum extendere ad totā cām. Glo. sequens sup. pler maxie dīcūz qd sicut testis qui send iurauit nō compellitur amplius iurare lz iterz deponat. ita et isti testes publici. Nota p̄mo ex lūmitatione gl. qd te. stis send iurans non debet iterum in eadem cā iura. re. licet deponat coram alio iudice. Elb. notabiliter h̄ dīcūz p̄trariū. ar. l. cum apud. ff. i. d. sol. vbi dīcūz qd cantio de stando iuri p̄stita coram uno iudice nō ex. tendit ad alium si mortetur iudicium. procedit ergo glo. fin eum quando corā eodem iudice deponit sec. si coraz alio. quod satis mihi placet. et ad hoc allego glo. ordinariam que hoc sentit in. l. fi. L. de testi. dīcūz plenius in. c. p̄ntata. s. ti. px. Sed redeo ad intelle. cium capitulo. intelligit ergo glosator coniungēdo fin. glo. ii. r. iii. qd isti debent iterum deponere coraz de. legato. sed non iurare nisi oritur nouis articolz ad quem iuramentum prius p̄stitutum non extendit. Inno. ponit hic duos intellectus. viuum. qui conco. dat cum glo. Alium qd isti testes publici ex quo send denuntiauerunt non p̄pellantur amplius sup. eodem nec iurare nec testimonium dicere in publico. nisi qd alij testes nequeant inueniri. et hoc ideo fin eum ne p.

m 5

Dr. Dugres et Dr. Denez alegre membrorum ad aliq[ue]
affectionem viderunt per Dr. Dugres p[ro]p[ter] m[od]i

John Surtees Summato 205 M

redditoēn testimonij sibi inūmicos plures acquirant
hoc vidz placere do. an. et addit alia rōnem. qz piculū
posset esse testi totīc sup codē deponendo ne incidat
in p̄trarietate. f̄ tu ad h̄ vitandū vide qd̄ dixi in. c. cu³
in tua. o. t̄. p̄. Tercā lecturā p̄cipalē ponit ho
sti. qui dicit hāc esse mentē l̄re. testis sinodalis qui se
met testimonij suū tulit ammodo non cogit sup eo in
rare nec testificari dūmodo aliter fides haberi possit
alias p̄stelleret testificari f̄ nō iurare. nisi forte nouis
sit articul⁹ nō p̄benses in p̄mo iuramento quo casu
p̄pellitur nō solū testificari. f̄ etiā iurare. et h̄ vides pla
cere Iо. an. et do. an. mib⁹ nō placet sequēdo dictum
ab. de quo. s. nā cū testificen̄ nunc in alia iustitia co
ram alio iudice p̄mum iuramentū se ad hunc casum
nō extendit. vt plen⁹ dixi in. d. c. p̄stata. Atē probō
alia efficacissima rōne. iſu testes publici nō sunt. p̄prie
testes. vt. o. dixi. f̄ deueniat tanq̄ officiales. cū ergo
nunc corā delegato deponat vt testes debet itez iura
re qz se ad hunc casum p̄mum iuramentū nō extendit
maxie qz testes debent iurare corā pte vt in. c. t̄. o. t̄.
p̄. Et pro h̄ vide nōbile dictum Ianno. in. c. bone. d
dec. t̄ b̄r. in. l. si. ff. de questio. vbi dicit qz testes qui
deposituerint i inquisitione generali in q̄ fuit aliq̄s no
minatus nō faciunt fidē postea i inquisitōe spāli p̄tra
illū f̄ oportet q̄ itez iurent et deponant pte citata Ad
sdez bonus rex. in auē. de si. instru. s. in his . vbi d̄z qz
si verit̄ in dubiū an instrumētū i iudicio. p̄dictū fuerit
p̄fectū p̄ tabellionem assertū d̄z ille nōr⁹ sub iure iurā
do recognoscē suū iñst̄m et sic n̄ suffic̄ p̄mū iuramentū.
Inherero ḡ p̄dicre opinioni et lecture Ianno. lat⁹ deda
rando qz si officialis semel deuenientia nō p̄pellitur
coram alio iudice nec deponere nec testificari rōnib⁹
p̄dictis. f̄ in defectum alias probationū cōpellitur iu
rare et deponere. et hoc ultra p̄dicta probat ap̄fissime
iste rex. in v. dūmodo. qui venit exceptine ab alio qd̄
dixerat de iuramento. et capitū ibi iuramentum pro
depositōne iurata. ar. in. l. si qz. L. de testi. t. c. t̄. co.
t̄. et habeb⁹ nunc declaratam prūmam ptem. c. Ue
no ad scđaz ptem et quero quare iſi testes publici re
pelluntur. ppter infamia sequente et non p̄cedentem.
Slo. nitetur respondere in verbo. ppter infamiam. di
ens qz infamia supervenientis non p̄t inficere testimo
nium alias legitime p̄stitūm. qz qd̄ legitime factum ē
et. Adverte licet hoc dictum sit vez in se nō tamē satiſ
cit literē. qz littera lat⁹ loquitur dicit enī qz ppter
infamia p̄cedentem non possunt repellere a testimonio
hibendo. et sic non impedit testimonium p̄hibendū
fuit ante assumptum officiū tracta quod est con
tra. c. testimonium. s. t̄. p̄. Ianno. in hoc multum ē
at et inter cetera dicit qz differentia inter infamia p̄
cedentem et sequente causatur ex eo. qz ex quo fuit ad
ficiū infamis assumptus. videtur dispensatiū sup

infamia p̄cedente. ideo non debet amplius reprobari
ar. in. l. pomponius. ss. de procura. t. c. horrendus.
xxxij. q. v. que ratio cessat in infamia p̄tracta post officium
cum alsumptum. uno grauius delinquit rōne officij.
ar. xi. q. iij. p̄cipue. t de voto magne. Illo bñ h̄ dicū
111 Inno. vult enī q̄ supior assumendo aliquē inhabiles
ad aliquod officium videtur secum dispensasse. t idē
scitit in. c. diversis fallacijs. de de. p̄nq. h̄ p̄trani te-
noit in. c. venientis. de si. pres. Jo. in glo. suis fuit etiā
sibi contrarius. nam vñ tenuit in. c. si qui sine. h̄ppi
di. t alīnd in. c. qui in aliquo. li. di. Illo h̄. hic videtur
approbare dictum Inno. hic in notorio vel faltem fa-
moso securis in occalto. q̄t tunc videtur imputandum
testi qui hoc tacuit. ar. i. eo qd le. t nō. in. c. exposuit
de cor. vicia. t de p̄ben. cū non ignores. Illo hoc vlti-
mum q̄ imputandum ē ei q̄ assumitur ad officium pub-
licum si non detegit inhabilitatem suā occalto. t dari
us repio hoc tenere bar. in. l. h̄. L. si seruus. vel li. ad
deco. aspi. li. x. t dicit q̄ ex hoc p̄t puniri p̄ illum tex.
qd nō. t vide quod dico in. c. sciscitatus. de recipi.
Sed quo ad p̄mum an videatur dispensatum nō. sin-
gulariter opinione h̄. q̄ possimus limitare dictuʒ
Jo. an. t alioz in. c. h̄. de scismatis. qui dicunt q̄ si
fuit p̄missa cause cognitio vñr dispensatiū. alia securis
nam hoc posset p̄cedere vñbilitys esset notoria
vel famosa. t p̄ hoc allego glo. singularē q̄ hoc tenuit
in dicto. c. qui in aliquo. licet glo. tenuerit p̄tinuum. i
d. c. qui sine. s. p̄ p̄mo dicto multū bñ facit iste tex. t l
barbarus. ar. ibi nō. ss. de offi. p̄sl. qd habeo p̄ indu-
bitato quo ad p̄ncipem. p̄monentem Sed quo ad in-
feriorē distinguere an subesset cā dispensandi t vide
tur dispensasse p̄sumamus delictum. aut nō suberat
t sec. p̄ hoc qd nō. Inno. in. c. cū ad monasterium. d
statu. regu. ppe finē. Glo. antepenul. colligit q̄ in
fames repellant a denuntiando. Tu distingue plen-
us prout dixi in. c. nouit. s. de iudi. t nō. iij. q. i. si pec-
caverit. t ad hanc tex. dīc q̄ non probat dictum glo.
s̄ solū probat q̄ fames repellunt a testimonio.
vel q̄ eccl̄ia non debet habere officiales infames.
nam isti qui constituantur debent esse veriores infi-
ores. t honestiores totius parochie vñbilitys constitunt
vt in. c. episcopus in sinodo. xxxv. q. vi. Glo. vlti-
ma querit quando testis dīc dictum suum corrigeret in
cōmenti t dat tres solutiones. p̄ma q̄ hoc faciat an-
teq̄ loquatur partibus. secunda q̄ hoc ē p̄siderandū
ex qualitate persone. tercīa remittit ad. l. continuo. t
ad. l. quod ait. t videtur hoc sentire q̄ nullam actionem
contraria interposuit. Etlij extra glo. posuerunt qua-
rum intellectum dicentes q̄ hoc potest vñq ad senten-
tiam sicut principalis. qd non placet gof. t bñ. quis
principalis hoc nō potest nisi p̄bet erroriem. vt i. d. c.
si. de p̄f. t. l. error palle. Quinto Inno. notabilitate

Supp. and D. S. for 1880.

De testi.cogen.

distinguit an testis velit corriger dictum suum an addere pmo casu h facere pt ante q̄ exeat pspectum iudicis seu pribus loquac. si aut fecerit postea stabitur primo dico. ar. in. c. sicut. de testi. debilitas tñ p̄mum p̄ trani fin qd bene notabis. Si vero vult addere hoc faciat ante q̄ exeat pspectum iudicis et licet ut hic. si autē h faciat postq̄ potuit p̄ib loqui audiendus ē. Et minor fides sibi adhibetur ar. hic et in anc. d. testi. s. q̄ vero. et notabla bñ hāc differentia. et vide circa h qd dixi in. c. per tuas. s. ti. px. llofti. videlicet inherere scđe op̄i. glo. dicit en q̄ quicqđ circa hoc dicat putat ipse hoc esse arbitriū. p̄siderata q̄litate p̄sonae et q̄litate inter alli colloquio p̄tium et reliquo circūstantijs et index scđm hoc quandoq̄ correctoꝝ admittet quā doq̄ non. hec op̄i. satis mibi placet. Quid en si causa ē inter viles et ep̄s v̄l alia notabilis p̄sona. p̄ducitur in testem q̄ ex intervallo corrigit dictum suum q̄ medi recordat. debem⁹ ne dicere q̄ presumat corruptus a vili rustico minime. ar. c. et si q̄stiones. d. simo. et maxime p̄ illam regulam. Tu magis scire potes quanta fides sit testibus adhibēda. d. testi. l. iii. et. iii. q. iii. si testeo. Glo. in fi. o. p̄tra tex. de. c. qd q̄s p̄misit xxxv. q. ix. Respōdet q̄ nō tangit h. et de hoc vide q̄ ibi nō. in gl. i. illud en loquitur fm. Jo. an. in alienatione rei ecclesiastice indebitē facta que renocatur etiā ex intervallo et per successorem. Istud in teste q̄ ppter timorem subornationis ex intervallo se non corrigit. tu dīc vt. s. dixi post hosti. Postremo scias q̄ Jnn. ponit hic quis dicat sibi p̄radicere variare vel vacillare. vide hic per eum et quod nota. bar. in. l. eos. ff. de falsis. Mico. ab. O. h. h. h. h.

Vper his. vito falsitatis; inquiris. cogendi sunt testes. ita summat Jo. an. sed nimis restringit iudicio meo. non enī apparet q̄re his casib⁹ et non alijs cogant testes. ideo lege in et summa vt ex infra dicendis apparebit. Nō q̄ p̄tra eos p̄ce dī p̄ qui nomine capituli p̄tant literas quaz capitulum vel maior p̄s ē in scia. et intellige h p ea q̄ habent in. c. tam literis. s. ti. px. et in. c. quanto. de his que si. a p̄la. Opp. p̄tra tex. de. c. dilector. f. co. vbi testes in criminali nō p̄pelluntur. Glo. remittit ad ibi nota.

Ex glo. dantur quatuor intellectus. Primum scđz. Ctin. q̄ h. pcedit cu d̄ cā aliter nō p̄ liqre. s. e. puenit et fit h fin ei q̄ civiliter agebas. Secundus intellectus scđz. Jnn. q̄ i. modū inquisitoris h. pcedebas. et nō huc ea sum q̄ ē multū generalis. Tercius fm. cui dē q̄ delictus p̄missus līte p̄dēre fuit. vs. fit h famore iudicā ne ipsoz iurisdictio dīdas. nō etiā huc casum generale. Quartus q̄ est spāle ne indignus in ep̄m p̄ficiatur et quilibet hi sustentari. Et generaliter dīc ut in p̄trario dīcetur

Vm contra. Latus. Sup criminis falsi cogendi sunt testes sic summat Jo. an. Et certe nō elicit B simpliciter ex tex. q̄r mandat sub p̄ditō et si se grā odio tē. et sic non ponit spāle in criminis falsi q̄ sic loquac in alijs causis criminalib⁹. s. co. sup eo. Communis divisio. scđa ibi. nos igil. Sl. o. p̄o. d. c. dilector. f. co. et remittit p̄ solutō ad ibi nō. et vidi sentire q̄ d̄ iure ciuilis nō p̄pellat testes i criminali. cui p̄trariū sentit i. d. c. d. lector. et aptius h. p̄ba in. c. sup eo. s. co. vbi dīgi. s. gl. h. loquac argumentatiue. Jnn. ponit h. vnu itellectū q̄ loquac cu agit d̄ falsitate ciuiliter ne scđz q̄s p̄ falsas līras fatiget et p̄deret ins suū. et p̄ tāto vidi peccatum ta cere veritatē istaz. Ego dīco q̄ nullum speciale ponit hec littera. quia sine criminaliter sine ciuiliter agere tur loquitur determinate secundum alia iura. vt patet in. c. i. et. c. super eo. s. co. idē debet intelligi fm. quod ibi dīxi. Quidam ap̄ inimicis nos.

Iectorum dīc et mento ppter va rietatē lecturaz. Nō h. tex. apte q̄ cause criminiales et ciuiiles nō p̄ omnia regulās eiusdem regulis et maxie i p̄pulsione testiū. Secundo nō q̄ ecclia p̄pellit testes q̄ se a testimonio subtrahit p̄ ceteraz ecclasticiam. et q̄ inferit q̄ peccat moraliter ar. xi. q. iiij. nemo et. c. null⁹. Index autē secularis fm. Ctin. h. casu indicat multā. ff. si q̄s ius dī. non obē. l. i. vel capit pignora sicut in tutorib⁹ et curatorib⁹ nolētib⁹ satisfare. quoꝝ officiū ē publicū sicut testiū. insti. de satisfied. tu. s. fi. s. accu. ru. pmo rīso sicut etiā parēs noles filiū alere. ff. deli. agno. l. si q̄s a liberis. s. si q̄s. Oppo. et vidi q̄ iste tex. generaliter disponēs ut i criminalib⁹ testes nō p̄pellantur p̄tra. c. sup eo. puenit sup hie. et. c. cum p̄tra. Solu. glo. nostra ad q̄s cottidie fit remissio mul tum laborat i declarādo an et q̄n testes sint p̄pellendi et p̄ncipaliter psequitur duo membra. pmo qd iuris i causa ciuilis. secundo quid in causa criminali. In pmo glo. ponit regulam et duos casus exceptos. Regula ē q̄ si requisiti volunt testificari compelluntur. fallit p̄mo in mediatoribus qui alias appellantur. psoneret qui non compelluntur nisi de consensu partium scđm glo. fallit scđo in personis privilegiatis ut non testificentur. Tū de hoc ultimo dīc melius ut dīxi in. c. i. s. eo. et de mediatoribus dīc ut nota. glo. in anc. d. testi. s. quoniam. que ex mente illius littere colligit tres casus. Tū dīcūs si ptes consentiant ut testificentur. et tūc compelluntur. Secundus quando partes ambe non consentiant ut non testificentur nec p̄pelluntur. et isti duo casus sunt clari. Tercius quādo altera p̄s tantū p̄fensit. et tunc possunt testificari sed non compelluntur indistincte. ut dīc ibi glo. quia p̄sumptio est q̄ sint affecte ad causam. tum ppter lacrum quod habuerūt

S. Ag. & omnes cuncti in mod. excep.
Diversus autem modus p.

Diversus autem modus p.

vel quod sunt habituri. tum quod presumuntur ut res per eos in
choata habeat effectum. dicit Ioh. an. b quod hec ratio co-
dudit eos etiam non admittendos si volunt altera parte
non presentiente aliter b. Ioh. an. si dicit quod tacite sentiat
quod non debeant admittit nisi utraque pte presentiente quasi
tunc admittat etpellat et non aliter. Idem videtur velle gl.
in. c. i. de testi. li. vi. in verbo ciuiliter. Et certe b videtur
contra mentem illi. s. quoniam. et apte contra glo. ibi positae
ideo dicere quod altera pte non presentiente admittuntur si vo-
lunt. sed quanta fides eis sit adhibenda index considera-
bit ex circumstantiis et qualitate personarum et cause. Circa
simam regulam predictam dicit ut i. dicit in scđo membro
scđ quod in causa criminali Ioh. lat. instat primo allegando
per contra. Secunda ponit viam opinionem in v. sup b. Ter-
tio illa reprobationem reprobatur ibi sed huic distinctioni
Quarto ponit opinionem ibi. ideoque. Quinto ridet ad
contraaria ibi. quilater nidebitis. Sexto reddit ad opinionem
primam quam reprobauerat dando aliū intellectū ad
istum tex. ibi sed predictus. Septimo in fin. ponit opinione
Ioh. plementoris. Et per hanc divisionem habes gl.
declaratam que in effectu ponit tres opiniones. Primo
quod si agas directe in modum accusacionis non sunt te-
stes pellendi. Si vero agas de criminis ciuiliter in mo-
dum exceptionis denuntiationis vel inquisitoris tunc
pelluntur. Secunda opinio quod super criminalibus testes com-
pellendi non sunt sine directe sine indirecte agas de cri-
mine ut hic et iura contra ponunt casus spales ut in hac
glo. Tercia opinio quod si non est peccatum tacere id super quo
testes inducunt non pelluntur. alias securi. et est hec
opinio. Iohno. quā ipse posuit non hic sed in. c. i. s. eo. ubi
latins eam psequitur. et dat ibi primo exemplum quādo
non est peccatum tacere scđ quod agitur criminaliter vel ciuiliter
excipiēdo vel alio modo ad penam tamen. quod tunc pecca-
tum non est in meritorium celare criminis fratris. ar. q. q.
i. si peccauerit. quod dicit vero nisi pseueraret in crimen.
quod tunc essent testes cogendi ut pena reuocet a malo
quem de timore a malo non reuocat. ar. c. ut clericorum
de vi. et hoc. de. xxv. q. q. b. videtur. et b. in manifestis. in
occultis vero non pellerentur nisi crimen occultum esset
periculosus. sicut heresis dilapidatio et similia que sine
piculo dissimulari non potest. Idem dicit ibi Iohno. si dica-
tur quod cogendi sunt testes ad eam. pbanda cum illa
non sit crimen cum possit quod sine peccato excōicari. dicit
ex. inquisitioni. et lat. ibi b. psequitur Aliud theoricaz
seu opinio. ponit Iohno. s. c. p. l. videatur incidere cum
precedenti dicit enim quod ubique ex probatione criminis
quis consecutus sententiam lucrosam vel vitaturus
est danosam semper cogendi sunt testes. quod tunc pecca-
tum est in alterum pindiciū tacere veritatem. et sic habeb-

qntam opini. Quinta opinione indicio meo possimus
colligere ex dictis eiusdem Iohno. in. d. c. i. s. eo. ubi dicit
quod deficientibus alijs probationibus semper cogendi sunt te-
stes etiam in causa criminali. p. c. puenit. s. eo. h. Sextam
opinio. ponit hosti. qui tenet pīce in criminali testes et
cogēdos ubique criminis venit puniendum per depositi-
onem privatorem vel aliter. et ad istam decretalem respo-
det quod loquitur de expulsione non facienda quod probato in
mine. criminolus ex eo non puniret sed solū de facto in
sanaretur. ut in criminis probato contra testem vel accusatores
tūc enim non cogēndi testes sunt ei nisi magnū pindiciū
ficeret pīce. ut i. c. p. et b. dicit ipse de mete iuris. quicquid
habeat pīuetudo ecclesie romane. et contraria opinio. mol-
tis rationib[us] impugnat sicut cum non per eam de offendit
republica leditur. pīxim[us] corruptitur. materia delin-
quendi et corripendi testes ministrat. mens utriusque
ris pueris. obediens qui remuneratio esset optimis
et punitur. inobedientes qui pena dicitur affici de sua ma-
licia gloriat[ur]. Ad hanc ergo absurditates evitandas et
ut criminis et criminis puniatur. predicit ipse testes in
criminibus pellendos. Nec ob. sicut ei quod quedam iuria
dicunt testes in criminalibus pellendos. quod supplatur per alia
quod idem dicunt in criminibus. et huic opinioni sue dicit illa
scđam opinio. Iohno. saniere. quod per probatorem criminis ac
accusator est vitatur damnosus et psecatur lucrosus senten-
tiam. scđ cuiusdam pena talionis si non pbarer. nec est
fauidū reo in occultatione veritatis. Secundam opinio. po-
nit Iohno. de ameliori in ope suo. de testi. ut hic recitat Iohno.
an. ut testes pellantur in criminalibus etiam si agas de pe-
ccatoria pena. ut sit per statuta. Si vero agas ad penas
corporales non. vñ dicebat etiam b hosti. quod ubi agitur ad
penam sanguinis etiam coram ipsi vicario opere quod pīnus h[ab]et
gladiū non est testes pellendi. quod non spectat h[ab]et ad offi-
cium iudicis ecclesiastici i. ne cle. vel monachis. dicit
Iohno. an. quod est clavis clericis. Et quod de laico quod forte a
spirat ad clericatum. et idem non vult deponere in causa sanguinis
honestū effigie secundum eni cogit etiam in foro ciuilis. Non
quod non dicit necessariū. et sic sentit quod in foro ciuilis laye
possit pelli etiam in causa sanguinis. Et dicit Iohno. an. quod
ex predictis possit formari vilia distinctione quod postea
Iohno. cal. secuta mete predictorum formauit quod omnibus aliis
opinionibus antiquorum quod satis colligi potest ex his quod dicit
Iohno. sup his. et c. c. et contra. et c. puenit. s. c. submittit quod
talis est. videlicet aut testes nomians super causam ciuilis
aut super criminis. primo causa aut non sunt pīone pīlegi-
ate. et tunc indistincte pelli debet. ut in h[ab]it. q. q. totū
et. L. de testi. si quando. aut sunt persone privilegiate
de quibus. iij. q. iij. s. item in causa criminali. vñ. item. l. in
causa iudiciorum. et duobus versi. sc. et tales secundum leges
non pelliuntur. ut in d. iuribus. volentes tamen admittantur.
iij. q. v. c. i. de mediatoribus. dicitur ut s. Sed secundum
canones equum distinguuntur secundum hostiem. aut per alios

S. Ag. & omnes cuncti in mod. excep.
Diversus autem modus p.

S. Ag. & omnes cuncti in mod. excep.
Diversus autem modus p.

No. 1000

Ueritas p̄t haberi tunc nō p̄pellunt. aut p̄ alios ba-
ben non p̄t. tunc p̄elli debet. Si vero nominantur
sup criminis aut directe p̄posito aut p̄ exceptoem oppo-
sito. p̄mo cām aut de illo agit ciuiliter aut criminaliter
p̄mo casu sunt p̄pellendi. s. eo. sup litteris. r. c. puenit.
ij. Si criminaliter aut agit in foro ecclesiastico aut secula-
ri. p̄mo casu indistincte p̄elli d̄ebet. s. c. p̄. t. s. c.
puenit. i. Si agit in foro seculari. aut quo ad penā pe-
cuniaria forte p̄ statuta vel aliter aut corpalem. p̄mo
casu debet p̄elli layci. vt in decre. puenit. ij. Et deri-
ci nō sunt p̄pellendi si p̄ alios veritas haberit p̄t. si aut
p̄ alios veritash̄ n̄ p̄ p̄pellendi etiā clericū testificari.
n̄ iurabūt in manib̄ alicuī clericū t̄ fieri p̄missio per ec-
clesiasticū indicē ipsoz clericoz t̄ nō p̄ seculare. vt in. c.
quāq̄. xiiij. q. ij. Si aut corā ecclesiastico iudice agi-
tur ad penā corporalē. t̄c layci p̄pellūt. s. eo. sup eo.
in s. Et clericū nō p̄pellēti etiā co:ā iudice locū q̄ est de-
t̄pali iurisdictione plati ecclesiastici. ppter irregularita-
tis timore. d. c. s̄niām. de rapto. in archiep̄atu. t̄ meli
us. xi. q. i. testimoniu. Itē fīm. Jo. an. honestū effet b̄
casu nō cogi etiā laicū qui int̄ederet clericari etiā in fo-
ro ciuilis. Si aut de criminis excipit. tunc aut. p̄bato crī-
mine puniſ̄is p̄tra quē excipitur. puta q̄ repellit a
p̄motōe. vt. j. de accu. sup his. t̄ tunc sunt p̄pellēdi. s.
eo. sup his. aut non punire. v̄puta q̄ excipit p̄tra ac-
cusatōe vel testem vel. p̄curatōe. vt. s. de ordi. cog. c.
ij. Et b̄ casu nō debet p̄elli testes ppter odii talis re-
probationis ex qua sola infamatio sequit. t̄ sic intelligi
d̄z hec decretalis. b̄ vez fīm hosti. n̄iſi magnum fieret
pt̄i p̄indiciū. quo casu effent p̄pellēdi. j. c. p̄. hec sunt
verba cal. que in effectu l̄z p̄ alia verba sequi v̄d̄r do-
an. hic. t̄ si b̄i p̄lēderab̄is vt plurimū sunt extracta ex
dictio hosti. hic. t̄. s. c. i. Et omnia p̄dicta p̄nt ad hanc
breue distinctōez reduci q̄ i cā ciuilis indistincte cōpel-
lūt testes tam d̄ iure canonico q̄ ciuilis n̄iſi p̄sone sunt
in b̄ p̄uilegiate que t̄i p̄pellunt alij̄s. p̄bationib̄ defi-
cientibus. In criminali vero v̄bi agit directe de crimi-
ne sive criminaliter sive ciuiliter p̄pellūt in utroq̄ fo-
ro. clericū t̄i nō p̄pelluntur in cā sanguinis. t̄ honestū
ē idē seruari in laycis qui volūt esse clericū. si aut de cri-
minis excipitur aut sequiſ̄ alijs effec̄ punitōis puta
repelli a p̄motione t̄ p̄pelluntur testes. secus si nulla
punitio inde sequitur. v̄puta q̄ repellit t̄i a testimo-
nio vel ab accusatōe. q̄d̄ intellige n̄iſi magnū pt̄i fieret
p̄indiciū. hoc volūt in effectu tota distinctio cal. Sed
certe hoc indistincte tenere ē p̄uertere totū istum t̄i. et
maxime ea que d̄ixi in. c. i. t. c. sup eo. s. eo. videntur
enī isti cōcludere q̄ t̄iſ̄ ſolū in criminis nō p̄pellantur
q̄i excipit ad modū ſine repellēdi. q̄d̄ apte ē p̄tra. c. su-
per eo. s. eo. v̄bi agebatur directe de criminis fīm p̄mu-
nem intellectū ibi traditū t̄ t̄i dicit ibi tex. q̄ testes mo-
nendi sunt non cogendi n̄iſi p̄fiterit q̄ odio t̄c. ut ibi

De testi. cogen.

t̄ sic faciēdo ibi exceptōem format regulam in contrā
rium in. c. dīs. p̄p̄x. q. viij. Itē fīm hanc op̄i. hosti. t̄
cal. nulla effet differēcia in b̄ interius canonici t̄ cui-
le. t̄ tamē tex. in d. c. sup eo. volūt in hoc apte dīam
denotare vt ibi dixi. Itē in ciuilis ē tex. in. c. i. s. eo. pon-
derat si se subtrahit timore odio t̄c. t̄ t̄i dicit testes
cōpellendos t̄ facit q̄d̄ dixi in d. c. i. Itē tex. j. c. p̄. p̄.
p̄oderat defectū p̄bationū. t̄ tex. in. c. puenit. ij. s. c.
ponderat q̄ testimoniu erat ibi necessarium. ridiculō
sum ergo ē dicere q̄ tam i ciuilis q̄ in criminali indiffe-
renter testes sint p̄pellendi. v̄i puto de iure canonico
sic dicendū. q̄ in cā ciuilis testes p̄mo sunt monendi t̄
si requiri testificari nolūt sunt cogendi. q̄ plūmis q̄
timore vel grā t̄c. n̄iſi sint p̄uilegiati vel n̄iſi alia p̄
sumptio hanc elidat. b̄ vez n̄iſi alia p̄bationes defici-
ant q̄ tunc indistincte omnes sunt p̄pellēdi. b̄ deda-
ra vt dixi in. d. c. i. s. eo. In criminali vero si veritas
aliunde haberit nō p̄t. dico idē vt in. c. i. j. eo. t. s. eo.
puenit. ij. Expediit enī reipublice peccati nocentū ēē
nota t̄ vt criminis puniſ̄is saltē ad alioz terrorē. ff. de
iniu. l. cū qui nocentē. t̄. j. de sen. ex. vt fame. t̄ ne mul-
tis crassantibus loc̄ sit exemplo. l. aut facta. ff. de pe-
nis. v̄i saltē res publica est p̄secutoria incrosam s̄niām
que ē magis favorabilis q̄ p̄fona p̄uata. ff. solu. ma-
tri. l. t̄ q̄d̄ ibi nō. de postu. bone. Et puto hoc p̄cede-
re etiā si de criminis excipitur p̄tra testes. nam si testes
criminosi admittantur cā p̄sumptio sit p̄tra eos de falsi-
tate. vt nō. e. t̄. p̄. c. testimonium. re. reportabit s̄niām
ste dānosam s̄niām. t̄ sic puniſ̄is innocens. q̄d̄ sonat in
absurdum. maior enī ē favor vt innocens non puniſ̄is
q̄i vt puniſ̄atur nocens. nā vt dicit. l. ablenē. ff. de pe-
nis. sanctus ēnocentem impunium relinquere q̄ in
nocentē dammare. facit. c. sacrī. de sepult. Si ḡ p̄pel-
luntur testes q̄i agit vt puniſ̄atur re. ſotū q̄i rea-
certat vt iniuste non damnetur. Si vero affunt alie. p̄-
bationes tunc non coguntur n̄iſi conſter q̄ maliciose
reus subtrahit testes. vt in. c. puenit. s. eo. i. nō.
Inno. in dicto. c. super eo. vel n̄iſi timore aduersa par-
tie se subtrahant. vt dicto. c. super eo. t̄ quod ibi dixi
timore aduersa partie se subtrahant. Ad hanc dissi-
ctionem puto reducenda omnia iura que obuiare vi-
dentur. ad hoc. c. potest responderi q̄ non constabat
alias probationes deficere. vel vt sentit hosti. excipie-
batur hic de criminis contra testes t̄ leue p̄reindicium
inferebatur parti ex non compulsione secus si magnū
vt predixi. promptum enim est iura iuribus cōcorda-
re. de elec. cum expediāt. l. vi. t̄ per hoc tollit hanc contrā
rium quod formari possit de contrario intellectū bu-
bis littere dum innuit testes in criminali non compel-
lendos etiam si se subtrahit odio timore t̄c. vel vaca-
nit hic argu. a contrario. quia iura dicant p̄ministeri
hoc oppositum

Joh. 29. Dicimus Ep. ad Corin. 4. p. 2. capitulo. V.

Enerabilis. *Latas Ad detegent
dam veritatem piorum*

onis cogunt locū tū iurati. Būndicē. nā i pī
ma pteponit iusta petitio. in scđa spīns exauditio ibi.
ideoq; Nō pīmo q; is ptra quē fuit pīuratu p age
re ptra pīurato ad ponā eis imponēdā vel ad satisfac
tionē iniurie. t dī pīuratio qslī pspīrato facta cū iura
mento ptra aliquē in dāmmū illi. t dī pspīrato quasi
simul spīrato. q; simul spīrat t tendit ptra illi. t dī b
in.c. pīurationū. t.c. pspīrationum. x. q. i. p. Zinno. t
doc. in.c. cū J. t A. de re iudi. t.c. exhibita. de iudi.
Sicas tñ q; aliquī sit in ptem bonā ut cū sit ptra pre
latum dilapidatorē ad sibi resistendū vel qd simile ad
b.c. sane. xvi. q. viij. nō. in. d. c. cū J. t A. pīma tñ frō
te psumitur illicta fin Ulin. t nō. vbi. s. quod nota.

120 scđo tene menti qđ i defectū probationum ciz
scz ex negocj̄ seu criminis natura non p̄t haberī pba-
tio legitima admittit̄ probatio mīn? legitimā. t̄ alias
insufficiēt̄ Et vide bonū tex. cū glo. in. c. cū dilecti. de-
decti. t̄ i. c. p̄terea. s. d̄ testi. t̄ nō. etiā in hac glo. iij. in
f. nā admittim̄ hic in testes criminisi t̄ p̄ticipes deli-
cti t̄ de se p̄testi. p̄tra. c. i. de p̄fci. t̄ vide qđ le. t̄ nō. in
c. i. de testi. l. vi. Tercio nō qđ in criminib? p̄pellun-
tur testes non simpliciter b̄ in defectū aliaz probationū
t̄ nō qđ si se subtrahunt grā tē. 120 qđ vbi iuramen-
tum ē illicium ex pte recipientis p̄t compelli recipies
ad illud relaxādum. t̄ si ille non vult relaxare iudex b̄
faciat. sic intelligas hunc tex. in v. nihilominus fm. Jn.
no. t̄ idē nō. in. c. debitores. de iureuitā. t̄ ibi dicaz. t̄
in. c. i. e. t̄. hic tñ non erat necessaria relaxatio b̄ sit po-
tius ad candelam fm glo. iij. t̄ bene. qđ probo duplida-
rationē. Idūmo qđ illud iuramentū nō poterat seruari
sine salutis interim. ideo nō obligabat. de iureuitan.
quanto. ex h. q. iii. p̄ totū. Scđo qđ iuramentū sim-
plíciter p̄stitutum denō reiādo certū qđ nō obligat si
iurans p̄ducit̄ i testem qđ nō extendit̄ ad illā casum si
fuit simpliciter p̄stitutum. t̄ si fuit cogitātū de b̄ cāsū fuit
illictū. qđ ad b̄ non p̄t qđ se obligare cum nō sit i sua
facultate 120 officium testificādī ē publicū in se vt dixi
s. sup̄ rubrica. t̄ sic p̄cludit̄ nobiliter Jnno. in. c. qua-
liper t̄ qđ s. de acci. Glo. i. querit qđ pena sunt pu-
niendi p̄iurantes p̄tra ep̄m. p̄ priūm. Respondeat qđ si
sunt deridi deponunt̄ t̄ tradant̄ curie seculari. p̄ iura
allegata in ea. Intellige tu hāc glo. qđ sunt incorrigi-
bilea t̄ sic debet intelligi iura in ea allegata. ad b̄ qđ
nō. in. c. nouim?. de ver. sig. t̄ dic vt plenius dixi in. c.
cum non ab homine. t̄. c. ac si derid. de iudi. layci ve-
ro extōmunicātur tē. Addit̄ Jo. an. p̄ lhosti. qđ etiā
sunt singuli in via libra aut̄ p̄demmandi. vt in p̄stitu-
tione. Fre. de pace teneida hac editali. s. conuenti-
culas. t̄ si quis tumultum contra aliquę fecerit vel se
decloras voces emiserit capitalis ē pena. L. de his qđ

ad eccl. p. l. denunciamus . L. de sedici. l. i. t. h. ff.
de penis. Et facta primo m̄lo. t. L. de episco. t de.
penitentiā. t. ff. de vi. pub. qui cem. Et in his repieg
q̄ nec cemū nec turb. d̄z q̄ ḡgregare. q̄ om̄ia bec t
similia sunt. phibita nisi reperiantur pcessa. ff. d̄ collu.
lli. q̄li p totū. Glo. h. ē declarata p̄ p̄dicta. t quia
oppo. de. c. venerabilē. de dec. t nō soluit. dic q̄ proce
dit q̄ii inramētū ē dabiū. tunc enī illud ē fernandū sed
nos hic loquimur vbi ē certū illud ē se illicitum et de
sure non seruandum. sed tunc ad cautelaz pppter op̄i
vulgisit absolutio . *Bonam p̄f. p̄m. p̄t. p̄m. p̄f.*

De fide instrumētorū;

Continuata est hec rubrica fm. Jo. an. s. in rubri-
ca de testi. vel dic tu sic. Supra visum est d' via specie
probationis. quæ scz sit p testes. nunc subhac de alia q̄
sit p instrumenta. t dicit Jo. an. hic q̄ instrumento
appellatio p̄tendit omnia p q̄ instruitur causa. s. ti.
pt. c. puenit. el. i. Sed tu dicens vez late sumpto voca-
bulo ut ibi dixi. nō aut semp. t dicitu Jo. an. simpliciter
hic recitatū apparēter p̄funditū bic ex diversitate
huius t. t. s. de testi. nā si h̄ appellatōe instrumento
veniret etiā testes nō debuissent h̄ ponī rubrica spālis.
sed sub isto titulo de vitroq̄ tractari. vñ dic q̄ in isto ti-
tulo capitū instrumentū p scriptura redacta in aliqua
materia q̄ differt ab instruōe q̄ sit p testes. vt patet
p totū istū titulum. t vide tex. qui ponit ista duo ut di-
stincta in. c. forus. de ver. sig. in v. cā aut. t vide quod
dixi in. d. c. puenit. Et scias q̄ instrumentū potest ca-
pi latissime late t stricte. Primo modo appellatōe in-
strumenti venit omne vas domini seu instrumentū quo
fundus exercetur. de quo. ff. de fun. instru. q̄s p tonū
vnde t mulierī que ē ita stricta ut mater fieri nō posse
d' occidere naturale instrumentum vt in. c. fraternitatis
t. c. ex litteris. f. de frigi. Secundo modo capitū p omni
eo quod habet causam in iudicio deductam instruire
t hoc casu venient testes. vt. l. l. ff. de fi. instru. t dicto
c. puenit Tercio modo capitū pro scriptura que sit
ad probationem aliquius rei in futurum faciendam. t
hoc modo capitū bic. t de his per hosti. in summa.
eo. ti. t per hoc dico q̄ scriptura privata que tamē si-
dem facit d' instrumentum. quia instruit causam. qđ
probatur in rubro t nigro in quo tractatur etiam de
scriptura privata. vt. f. c. h. idem dico de qualibz soi-
ptura siue p̄tineat p̄slegium siue ptractum siue dispo-
sitōem siue quicqz aliud. ex quo sit ad fidēfaciēdā i fu-
turū ad instructōem cause. vt. probatur i nigro iuncto ru-
bro. t vide bar. i. l. si q̄s legat. ff. de fal. qui appellat i
instrumentū ipsam cartam scriptam. ptractum vero qui
agitū inter partes. vnde ptes dicantur cōtractum fa-
cere p̄nceps dat p̄slegium vel quid simile. notan?

*Muzio festina lente
I aliquid in die illius*

In d'is' p'nto admiss
p'nto cum legatione

v.

Augustus Imperator AD
emperio Romano

*Contra primi fuit primus, genitio
G R P p m d*

Si quis auerteret aliquo
fons est ordinis de S. Iohannes
christi

Dissertatio[n]e de laetitia h[ab]entia p[ro]fecto y